

saaledes at man er blevet i Stand til at danne sig et Skøn over, hvad man burde sætte ind i en Lærlingelov.

Ogsaa de Indvendinger, der i øvrigt er gjorte angaaende Fremgangsmaaden, maa jeg tilbagevise som ikke berettigede. Det kan dog ikke, saaledes som det ærede 3die og 15de Medlem for Hovedstaden synes at mene, være Haandværksmestrene og de næringsdrivende, der fortrinsvis skal bestemme, hvad der skal staa i de Lovforslag, der forelægges. At deres Raad indhentes, at deres Raad høres, er naturligt, og det er ogsaa sket i denne Sag; men man kan ikke blive ved at høre deres Raad, man maa ogsaa en Gang ende denne Adgang til Raadgivning. Efter at de nu havde raadgivet i 15 Aar, syntes jeg, Tiden var kommet, da man passende kunde ophøre dermed og begynde at raadføre sig med den høje Rigsdag. Det er dog den, der skal tage Ansvaret for den Lov, der maatte blive Resultatet af Forhandlingerne. Jeg kan derfor ikke anerkende, at der skulde være noget som helst berettiget i disse mere formelle Indvendinger, man i saa høj Grad har ført frem under Forhandlingen.

Med Hensyn til Enkeltheder skal jeg kun opholde mig ved en Del. Det ærede Medlem for Ringkøbing Amts 6te Valgkreds (Sigurd Berg), som i øvrigt ved sine Bemærkninger om Lovforslaget, selv om han gik imod et og andet, dog, synes jeg, aabnede Mulighed for en frugtbar Forhandling om Forslaget — i alt Fald udelukkede hans Udtalelser aldeles ikke, at der kunde komme et Resultat ud af denne Sag —, gjorde nogle Bemærkninger om Bestemmelsen i § 2, der taler om Lærlingentalet og aabner Adgang for de paagældende Kommissioner til at skønne over, hvorvidt en Mester har saa mange Lærlinge, som det kan være rimeligt, eller om han bør have Adgang til at have flere. Det ærede Medlem mente, at dette var uheldigt, og at man hellere burde tilstræbe at løse Spørgsmaalet om Lærlingentalet ved de faglige Overenskomster. Det indrømmer jeg er en Vej, som kan anvendes, og som er anvendt. I mange Aar har man indenfor Fagene gennem Overenskomstforhandlingerne i nogen Grad reguleret Lærlingentalet, og forsaavidt det kun drejede sig om Virksomheder, der beskæftigede et nogenlunde anseligt Antal voksne Arbejdere, kunde man maaske indskrænke sig til en saadan Ordning, skønt det naturligvis maa være fordelagtigere at træffe passende lovmæssige Bestemmel-

ser om Forholdet. Men det er jo ikke saadan, at det udelukkende er Mestre, som holder Svende — og som derigennem har Forbindelse med Fagforeningerne —, der holder Lærlinge. Nej, det Onde, som man ved denne Bestemmelse i § 2 har søgt at raade Bod paa, er det, at der findes Lærlingeopdrætningsanstalter, hvor der aldrig holdes en eneste voksen Medhjælper, men udelukkende Lærlinge i et saadant Antal og under saadanne Vilkaar, at det er i højeste Grad uforsvarligt. Det har ikke været Hensigten — hvad jeg ogsaa tror, at jeg allerede ved Lovens Forelæggelse sagde — at udelukke, at mindre Mestre eller mindre næringsdrivende fik Adgang til at holde Lærlinge. Men der maa være visse Grænser for, i hvilken Udstrækning ogsaa smaa næringsdrivende maa udnytte den ungdommelige Arbejdskraft. Misbrug paa dette Punkt er man ikke i Stand til at ramme ved faglige Overenskomster. Følgelig har jeg ikke kunnet se nogen anden Vej end at søge indført visse Bestemmelser, hvorved det Misbrug, der paaviseligt er blevet drevet gennem Tiderne, kan blive standset.

Det ærede Medlem mente videre, at Bestemmelserne om Læretiden var prægede af alt for stor Usikkerhed, og ogsaa andre ærede Medlemmer har været inde paa Spørgsmaalet om Læretiden og har ment, at de Bestemmelser, som her var satte ind, var uheldige, at man ikke kunde nøjes med en saa lav Læretid. Efter min Mening sker der ikke ved Lovforslaget nogen egentlig eller nogen nævneværdig Indskrænkning i Læretiden, men der er gjort Forsøg paa at finde en Form, hvorved der bliver en vis Fornuft i Ordningen af dette Spørgsmaal. Der findes Fabrik nu, hvor Haandværksmesteren eller Fabrikanten, hvem det nu er, kræver 4 eller 5 Aars Læretid. Maaske er Faget ikke en Gang et Fag, men en Specialitet indenfor Faget, som kan læres paa et halvt eller et helt Aar. At kræve adskillige Aars Bydrengvirksomhed og Haandlangervirksomhed under Navn af Oplæring er der ikke megen Mening i. Jeg anerkender fuldt ud, at en Læretid, og en tilstrækkelig lang Læretid, hvor den paagældende lærer sit Fag, er at foretrække for at løbe gennem et Værksted i en Haandvendning og intet faa lært. Det har derfor ikke været mig magtpaaliggende at følge Raad, der er givne fra andre Sider, hvor man har krævet Læretiden for et Fag nedsat til 2 eller 3 Aar; men paa den anden Side har jeg ønsket, at der skulde skabes en vis